ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 96.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 30-го Ноября — 1837 — *Wilno. Wtorek. 30-go Listopada.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 22-го Ноября.

Высочайшая Грамота.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ и САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ,

и прочая, и прочая, и прочая.

Нашему Любезновѣрному Благородному Дворянству Рязанской Губерніи.

Любезнѣйшій Сынъ Нашъ, Наслѣдникъ Нашего Престола, Цесаревичъ и Великій Князь АЛЕКСАНДРЪ НИКОЛАЕВИЧЪ довелъ до свѣдѣнія Нашего, что Дворянство Рязанской Губерніи, желая ознаменовать пребываніе въ сей Губерніи Любезнѣйшей Супруги Нашей, Императрицы АЛЕКСАНДРЫ ѲЕОДОРОВНЫ, постановило учредить въ Рязани воспитательное заведеніе для самобѣднѣйшихъ дворянскихъ дѣтей мужеска пола, и жертвуя на содержаніе онаго изъ собственныхъ средствъ ежегодно до тридцати тысячъ рублей, ходатайствуетъ, чтобы заведеніе сіе состояло подъ покровительствомъ Наслѣдника Престола Нашего, и въ воспоминаніе посѣщенія Его Рязанской Губерніи, наименовано было Александровскимъ.

Пріемля столь достохвальное и полезное пожертвованіе съ особеннымъ удовольствіемъ и утвердивъ постановленіе Дворянства, Мы Повелѣли привесть оное въ исполненіе. - Вмѣстѣ съ тѣмъ, усматривая въ семъ подвигѣ новое доказательство вѣрноподданнической преданности Рязанскаго Дворянства къ Престолу и Дому Нашему и усердія его къ общей пользѣ, Намъ пріятно объявить ему за сіе Нашу признательность.

Во изъявленіе оной Жалуемъ ему сію Нашу Императорскую грамоту, для храненія въ память какъ примѣрнаго подвига Дворянства, такъ и особеннаго Нашего къ нему благоволенія.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

Селеніе Сурамъ въ Грузіи, Сентября 30 дня 1837 года.

„*НИКОЛАЙ.*“

(*С. В.*)

По донесенію Генералъ-Губернатора Западной Сибири о противозаконныхъ дѣйствіяхъ Томскаго Гражданскаго Губернатора, Корпуса Горныхъ Инженеровъ Генералъ-Маіора *Шленева*, и безпорядкахъ въ Томской Губерніи, повелѣно отрѣшить его отъ должности.

— Дочери Генералъ-Фельдмаршала Князя Варшавскаго, Графа Паскевича-Эриванскаго, Княжны *Анна* и *Анастасія*, и дочь Командира Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса, Генералъ-Адъютанта Барона Розена, Баронесса *Софья*, Всемилостивѣйше пожалованы во Фрейлины къ Ея Императорскому Величеству.

— Помощникъ Почтъ-Инспектора VII-го Округа, Надворный Совѣтникъ *Подолинскій* и состоящій при

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 22-go Listopada.

Naywyższy Dyplomat.

Z BOŻEY ŁASKI

MY NIKOŁAY PIERWSZY,

CESARZ i SAMOWŁADCA WSZECH-ROSSYY,

i t. d. i t. d. i t. d.

Naszemu Wiernie miłemu, Szlachetnemu Dworzaństwu Gubernii Riazańskiey.

Nayukochańszy syn Nasz, Następca Naszego Tronu, Cesarzewicz i Wielki Xiąże ALEXANDER NIKOŁAJEWICZ, doprowadził do wiadomości Naszey, że Dworzaństwo Gubernii Riazańskiey, chcąc oznamionować pobyt w tey Gubernii Nayukochańszey Małżonki Naszey Cesarzowey ALEXANDRY TEODOROWNY, postanowiło założyć w Riazaniu zakład edukacyyny dla nayuboższych dzieci dworzańskich płci mezkiey, i ofiarując na jego utrzymanie z własnych środków corocznie do trzydziestu tysięcy rubli, stara się, ażeby zakład ten zostawał pod opieką Następcy Naszego Tronu, i na pamiątkę Jego pobytu w Gubernii Riazańskiey, nazwany był Alexandrowskim.

Przyymując tak chwalebną i pożyteczną ofiarę ze szczególném zadowoleniem, i utwierdziwszy postanowienie Dworzaństwa, Rozkazaliśmy przyprowadzić je do skutku. Razem z tém, upatrując w tym czynie nowy dowód poświęcenia się wiernych poddanych Dworzaństwa Riazańskiego ku Tronowi i Domowi Naszemu, tudzież gorliwości jego ku powszechnemu dobru, przyjemnie Nam jest oświadczyć mu za to Naszę wdzięczność.

Dla jey okazania dajemy mu ten Nasz List Cesarski, dla chowania na pamiątkę, tak wzorowego czynu Dworzaństwa, jako i szczególney Naszey ku niemu uprzeymności.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiey Mości ręką podpisano:

Wieś Suram, w Georgii. 30-go Września 1837 roku.

„*NIKOŁAY.*“

Po doniesieniu Jenerał-Gubernatora Syberyi Zachodniey o przeciwnych prawu czynnościach Tomskiego Gubernatora Cywilnego, Jenerał-Majora Korpusu Inżynjerów Górniczych *Szleniewa*, i nieporządkach w Gubernii Tomskiey, rozkazano usunąć go od obowiązku.

— Córki Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, Hrabiego Paskiewicza-Erywańskiego, Xiężniczki *Anna* i *Anastazya*, i córka Dowódzcy Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego, Jenerał-Adjutanta Barona Rosena, Baronówna *Zofia*, Nayłaskawiey mianowane Freylinami Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jey Mości.

— Pomocnik Inspektora Poczt VII-go Okręgu, Radźca Dworu *Podoliński*, i zostający przy Noworossyy-

Новороссійскомъ и Бессарабскомъ Генералъ-Губернаторѣ, отставной Штабсъ-Капитанъ Баронъ *Корфъ*, Всемилостивѣйше пожалованы въ званіе Каммеръ-Юнкеровъ Двора Его Императорскаго Величества.

О посѣщеніи Государемъ Императоромъ учебныхъ заведеній.

С. Петербургскаго, Бѣлорусскаго, Кіевскаго и Одесскаго учебныхъ округовъ.

Его Императорское Величество Государь Императоръ, въ проѣздъ Свой черезъ городъ Псковъ, 1-го Августа въ 6 часовъ по полудни, удостоилъ Высочайшимъ посѣщеніемъ Псковскую Гимназію и состоящій при ней Благородный Пансіонъ. Встрѣченный Губернскимъ Предводителемъ Дворянства и Директоромъ Гимназіи, сдѣлавъ имъ вопросъ, довольны ли они Воспитанниками, и получивъ удовлетворительный отзывъ, милостиво обратился къ симъ послѣднимъ и послѣ радостнаго съ ихъ стороны привѣтствія, изволилъ осматривать всѣ комнаты, хвалилъ найденныя въ нихъ чистоту и порядокъ, и при отъѣздѣ изъявилъ Свое Высочайшее удовольствіе.

Въ бытность Свою въ Ковнѣ, 6 Августа въ 12 часовъ по полуночи, Его Величество изволилъ посѣтить находящійся въ семъ городѣ частный дѣвичій Пансіонъ иностранцевъ Дюмуленовъ, и обойдя первоначально всѣ комнаты Пансіона, возвратился въ рекреаціонную залу, гдѣ находились пять Воспитанницъ, прибывшихъ прежде окончанія лѣтнихъ вакацій. Одной изъ нихъ, дѣвицѣ Камиллѣ Кулешъ, Государь Императоръ приказалъ читать по Русски, и прочитанное перевести на Французскій языкъ, что исполнено ею съ отличнымъ успѣхомъ, и Его Величество, изъявивъ удовольствіе Свое содержателямъ Пансіона и помянутой Воспитанницѣ, Всемилостивѣйше изволилъ пожаловать первымъ 3,000 руб. асс., а послѣдней бриллiантовыя серьги.

Изъ Пансіона Государь Императоръ отправился въ Ковенское Уѣздное Училище, гдѣ въ тотъ день не было ученія по случаю праздника Спаса Преображенія. Осмотрѣвъ помѣщеніе Училища, Его Величество приказалъ собрать учениковъ на другой день, 7 Августа, на площади передъ Дворцемъ, и около полудни, на возвратномъ пути съ мѣста бывшихъ въ Ковнѣ маневровъ, изволилъ осматривать и распрашивалъ каждое отдѣленіе, котораго класса, и фамиліи нѣкоторыхъ учениковъ. Оставшись вполнѣ доволенъ веселымъ видомъ и отвѣтами учащихся, Его Величество изволилъ отозваться о нихъ въ лестныхъ выраженіяхъ.

Въ Высочайшій проѣздъ Свой чрезъ Вильну, 10 Августа, Государь Императоръ изволилъ удостоить Своимъ посѣщеніемъ обѣ Виленскія Гимназіи. Ученики Первой, вмѣстѣ съ учениками Базиліанскаго Училища, въ числѣ всего до 500, разставлены были по порядку классовъ. Поднеся всеподданнѣйшій рапортъ о состояніи Бѣлорусскаго Учебнаго Округа, Помощникъ Попечителя Округа, имѣлъ счастіе представить Чиновниковъ Гимназіи: послѣ чего Его Величество, обошедши ряды учениковъ, къ нѣкоторымъ изъ нихъ обращалъ вопросы, и хвалилъ замѣченные Имъ успѣхи ихъ въ Русскомъ языкѣ. Во 2-мъ часу Государь Императоръ прибылъ во Вторую Виленскую Гимназію, гдѣ Помощникъ Попечителя встрѣтилъ Его Величество у подъѣзда, вмѣстѣ съ Почетнымъ Попечителемъ и Директоромъ. Въ залѣ собранія представлены были всѣ Чиновники Гимназіи и Воспитанники Благороднаго Пансіона. Его Величество изволилъ ласково привѣтствовать послѣднихъ, распрашивалъ нѣкоторыхъ, и потомъ обойдя классы, дортуары, столовую и больницу, остался совершенно доволенъ, и въ милостивыхъ выраженіяхъ изволилъ объявить благодарность за устройство, найденное во всѣхъ частяхъ въ Благородномъ Пансіонѣ и Гимназіи.

При обозрѣніи Заведенія Виленскаго Человѣколюбиваго Общества, Государь Императоръ удостоилъ посѣщеніемъ, того же числа въ три часа по полудни, тамошній Институтъ Глухонѣмыхъ, и будучи привѣтствуемъ знаками отъ Воспитанниковъ обоего пола, изволилъ требовать объясненія. За тѣмъ, по приказанію Учителя, глухонѣмая дѣвица Регина Тибе, подошла къ черной доскѣ и начала писать по Русски „здравія желаемъ Вашему Императорскому Величеству"; но Государь Императоръ остановивъ писавшую на словѣ: *желаемъ*, обласкалъ ее и изъявилъ удовольствіе Свое на счетъ Заведенія.

14-го Августа въ 8-мь часовъ по полудни Его Императорское Величество прибылъ въ Кіевъ. На другой день Попечитель тамошняго Учебнаго Округа имѣлъ счастіе быть приглашеннымъ къ обѣденному столу Его Величества и потомъ Государь Императоръ обозрѣвалъ постройку Университетскихъ зданій.

skim i Bessarabskim Jenerał-Gubernatorze, odstawny Sztabs-Kapitan Baron *Korff*, Nayłaskawiey mianowani Kamer-Junkrami Dworu Jego Cesarskiey Mości.

O bytności Nayjaśnieyszego Cesarza Jego Mości w zakładach szkolnych.

St. Petersburskiego, Białoruskiego, Kijowskiego i Odesskiego Okręgow Szkolnych.

Nayjaśnieyszy Cesarz Jego Mość, w przejezdzie Swoim przez miasto Pskow, 1-go Sierpnia, o szóstey z południa, udarował Naywyższą bytnością Gimnazyum Pskowskie i znaydujący się przy niém Szlachetny Pensyon. Spotkany przez Gubernialnego Marszałka Dworzaństwa i Dyrektora Gimnazyum, uczynił im zapytanie, czy zadowoleni są z wychowańców, a otrzymawszy odpowiedź zaspakajającą, łaskawie obrócił się ku tym ostatnim i po radośném z ich strony powitaniu, raczył oglądać wszystkie pokoje, pochwalił znalezioną w nich czystość i porządek, a przy wyjeździe oświadczył Naywyższe Swe zadowolenie.

W czasie bytności Swey w Kownie, 6-go Sierpnia o południu, Nayjaśnieyszy Pan raczył odwiedzić znaydujący się w tém mieście prywatny Pensyon Panien cudzoziemców Dumoulins, i naprzód obszedłszy wszystkie pokoje Pensyonu, powrócił do sali rekreacyyney, gdzie się znaydowało pięć wychowanic, które powróciły przed ukończeniem wakacyi. Jedney z nich, Pannie Kamilli Kuleszance, Cesarz Jego Mość kazał czytać po Rusku, i artykuł przeczytany wytłómaczyć na język Francuzki, co zostało przez nią wypełnione z odznaczającą się łatwością, a Nayjaśnieyszy Pan, oświadczywszy Swe zadowolenie utrzymującym Pensyon i pomienioney uczennicy, raczył Nayłaskawiey darować pierwszym 3,000 rubli assygnacyynych, a ostatniey kolczyki brylantowe.

Z Pensyonu Cesarz Jego Mość udał się do Kowieńskiey Szkoły Powiatowey, gdzie w dniu tym nie było nauk, z okoliczności święta Przemienienia Pańskiego. Po obeyrzeniu pomieszczenia szkoły, Nayjaśnieyszy Pan kazał zebrać uczniów nazajutrz 7-go Sierpnia, na placu przed pałacem, a około południa, powracając z mieysca byłych w Kownie manewrów, raczył oglądać i zapytywać u każdego oddziału, którey klassy, i o nazwisko niektórych uczniów. Będąc zupełnie zadowolony z wesołey postawy i odpowiedzi uczniów, Jego Cesarska Mość raczył przemówić do nich w łaskawych wyrazach.

W czasie Naywyższego Swego przejazdu przez Wilno, 10-go Sierpnia, Cesarz Jego Mość raczył udarować Swą bytnością oba Gimnazya Wileńskie. Uczniowie pierwszego, razem z uczniami Szkoły Bazyliańskiey, w liczbie do 500, ustawieni byli porządkiem klass. Podawszy nayuniżeńszy rapport o stanie Białoruskiego Okręgu Szkolnego, Pomocnik Kuratora Okręgu, miał szczęście przedstawiać Urzędników Gimnazyum: po czém Nayjaśnieyszy Pan, obszedłszy szeregi uczniów, niektórym z nich czynił pytania i pochwalał postrzeżone przez Się ich postępy w języku Rossyyskim. O godzinie drugiey, Cesarz Jego Mość przybył do drugiego Gimnazyum Wileńskiego, gdzie Pomocnik Kuratora spotkał Nayjaśnieyszego Pana u zajazdu, razem z Honorowym Kuratorem i Dyrektorem. W sali zebrania przedstawiani byli wszyscy Urzędnicy Gimnazyum i wychowańcy Szlachetnego Pensyonu. Nayjaśnieyszy Pan raczył łaskawie powitać ostatnich, niektórym czynił zapytania, a potém obszedłszy klassy, sypialnie, izbę jadalną i chorobnię, będąc zupełnie zadowolony, w łaskawych wyrazach raczył oświadczyć podziękowanie za porządek znaleziony we wszystkich częściach Szlachetnego Pensyonu i Gimnazyum.

Przy obeyrzeniu Zakładu Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności, Cesarz Jego Mość, tegoż dnia o trzeciey z południa, udarował Swém odwiedzeniem tameczny Instytut Głucho-niemych, a będąc witany znakami przez wychowańców płci obojey, raczył żądać objaśnienia. Na zalecenie, dane znakami przez Nauczyciela, głuchoniema panna Regina Tiebe przystąpiła do tablicy i zaczęła pisać po Rusku: „zdrowia życzemy Waszey Cesarskiey Mości;" ale Cesarz Jego Mość, zatrzymawszy piszącą na wyrazie *życzemy*, pogłaskał ją i oświadczył Swe zadowolenie z Zakładu.

Dnia 14-go Sierpnia, o ósmey wieczorem Jego Cesarska Mość przybył do Kijowa. Nazajutrz Kurator tamecznego Okręgu Szkolnego miał szczęście być wezwanym na obiad do stołu Nayjaśnieyszego Pana, a potém Cesarz Jego Mość oglądał budowę gmachow Uniwersyteckich.

16-го числа Государь изволилъ осматривать Первый Благородный Пансіонъ Первой Кіевской Гимназіи, въ которомъ были нарочно для того собраны Воспитанники какъ Перваго, такъ и Втораго Благородныхъ Пансіоновъ (всего 120 человѣкъ), Конвикта бѣдныхъ Дворянъ и Училища Землемѣровъ, и всѣ вольноприходящіе ученики Первой Кіевской Гимназіи. Обошедши всѣ комнаты, Его Величество изъявилъ Высочайшее Свое удовольствіе за устройство сего Заведенія и многихъ Воспитанниковъ удостоилъ вопросами; чертежи и планы землемѣрскихъ учениковъ обратили также на себя особенное вниманіе Августѣйшаго Монарха. Потомъ Его Величество изволилъ посѣтить Госпиталь Кіевскихъ Учебныхъ Заведеній, гдѣ, вникая во всѣ подробности и распрашивая больныхъ, остался совершенно доволенъ найденною во всемъ чистотою и устройствомъ. Между тѣмъ въ Институтѣ Казеннокоштныхъ Студентовъ собрано было все сословіе Университета и всѣ Студенты, которые также имѣли счастіе представляться Государю Императору. Дома, занимаемые Университетомъ и прочими Учебными Заведеніями были иллюминованы каждый вечеръ во время пребыванія въ Кіевѣ Его Величества.

8-го Сентабря въ 10-ть часовъ утра, Государь Императоръ осчастливилъ Ришельевскій Лицей Своимъ посѣщеніемъ, вмѣстѣ съ Государемъ Наслѣдникомъ, въ сопровожденіи Г. Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора Графа Воронцова и другихъ знатнѣйшихъ лицъ Свиты Его Императорскаго Величества.

Принявъ отъ Директора Ришельевскаго Лицея, исправляющаго должность Попечителя Одесскаго Учебнаго Округа, у подъѣзда, всеподданнѣйшій рапортъ съ вѣдомостью о состояніи Ришельевскаго Лицея и Одесскихъ Училищъ, Его Императорское Величество осмавривалъ Лицей во всѣхъ его частяхъ.

Проходя корридоромъ, ведущимъ во внутренность зданій, Государь Императоръ изъявилъ Свое удовольстаіе при хорошемъ видѣ Воспитанниковъ, которые всѣ тутъ были собраны, и благодарилъ ихъ, въ слѣдствіе отзыва Директора, за ихъ хорошее поведеніе.

Церковь, классы и спальни удостоились Высочайшаго одобренія, равно какъ и рисунки и каллиграфическіе опыты учащихся. Въ больницѣ Его Величество принялъ отеческое участіе въ находившемся тамъ больномъ Воспитанникѣ. При обратномъ шествіи корридоромъ, Государю Императору благоугодно было вторично остановиться у Воспитанниковъ и похвалить ихъ. Въ залѣ собранія, которая соединяется симъ корридоромъ съ главнымъ зданіемъ, Директоръ имѣлъ счастіе представлять всѣхъ Чиновниковъ Лицея. По отзыву его о ихъ усердіи, Его Величество удостоилъ ихъ милостиваго вниманія; потомъ Его Величество изволилъ обратить вниманіе на расположенный въ сей залѣ Кабинетъ Натуральной Исторіи.

Осморъ Лицея кончился находящеюся противъ залы собранія столовою. Во все время осмотра Государь Императоръ обращалъ особенное вниманіе на строеніе зданій. Возвращаясь чрезъ передній дворъ, изволилъ останавливаться наономъ и осматривать внѣшнихъ учениковъ, собравшихся для слушанія Божественной литургіи въ Лицейской церкви. Тутъ же Его Величество изволилъ объявить Директору Высочайшую благодарность за устройство и порядокъ, найденные въ Лицеѣ. (*Ж. М. Н. П.*)

Одесса, 22-го Октября.

Въ Одесскомъ Вѣстникѣ напечатано слѣдующее воззваніе Г-на Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора, Графа М. С. *Воронцова*, къ жителямъ Одессы:

Жители города Одессы!

Неожиданные случаи заразы въ практической части карантана и потомъ въ казармѣ карантиннаго батальона, призвали меня сюда изъ Крыма и указали необходимость принять сильныя мѣры для истребленія зла въ самомъ его началѣ. Для безопасности-же Имперіи немедленно установлено оцѣпленіе около города на чертѣ порто-франко.

Я учредилъ коммиссію для изысканій и узнанія: какимъ способомъ болѣзнь вышла изъ предѣловъ, столько разъ безопасно оную вмѣщавшихъ. Коммиссія эта составлена изъ лицъ опытныхъ, безпристрастныхъ и пользующихся общею довѣренностію. Сего числа я предложилъ сословію почетнѣйшихъ граждань и негоціантовъ выбрать изъ себя довѣренныхъ лицъ, для засѣданія въ коммиссіи, чтобы каждый изъ васъ могъ быть увѣренъ, что всѣми дѣйствіями ея будетъ руководствовать твердое намѣре-

Dnia 16-go Cesarz Jego Mość raczył oglądać Pierwszy Pensyon Szlachetny Pierwszego Gimnazyum Kijowskiego, w którym byli umyślnie na to zebrani wychowańcy tak pierwszego, jako i drugiego Szlachetnych Pensyonów (w ogóle 120 uczniów), Konwiktu Dworzan ubogich i Szkoły Miernictwa, tudzież wszyscy przychodzący uczniowie pierwszego Gimnazyum Kijowskiego. Obszedłszy wszystkie pokoje, Nayjaśnieyszy Pan oświadczył Naywyższe Swe zadowolenie z urządzenia tego zakładu i wielu wychowańców udarował zapytaniami; rysunki i plany uczniów miernictwa zwróciły na siebie także szczególną Nayjaśnieyszego Monarchy uwagę. Potém Cesarz Jego Mość raczył odwiedzić szpital Kijowskich zakładów szkolnych, gdzie we wszystkie wchodząc szczegóły i rozpytując się u chorych, został zupełnie zadowolony ze znalezioney we wszystkiém czystości i porządku. Tymczasem w Instytucie Skarbowych studentów zebrane było całe zgromadzenie Uniwersytetu i wszyscy studenci, którzy także mieli szczęście przedstawiać się Cesarzowi Jego Mości. Domy, zaymowane przez Uniwersytet i inne zakłady szkolne, były co wieczor illuminowane przez czas pobytu Nayjaśnieyszego Pana w Kijowie.

Dnia 8-go Września, o dziesiątey zrana, Cesarz Jego Mość uszczęśliwił Liceum Riszeliewskie Swą bytnością z Cesarzewiczem Następcą, w towarzystwie P. Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabiego Woroncowa i innych znakomitszych osób Orszaku Jego Cesarskiey Mości.

Przyjąwszy od Dyrektora Liceum Riszeliewskiego, sprawującego obowiązek Kuratora Szkolnego Okręgu Odesskiego, u zajazdu, nayuniżeńszy rapport z wiadomością o stanie Liceum Ryszeliewskiego i Szkół Odesskich, Jego Cesarska Mość oglądał Liceum we wszystkich Jego szczegółach.

Przechodząc korytarzem, do środka budowy prowadzącym, Cesarz Jego Mość oświadczył Swe zadowolenie na widok piękney postawy wychowańców, którzy wszyscy byli tu zebrani, i dziękował im, na skutek oświadczenia Dyrektora, za dobre ich prowadzenie się.

Kaplica, klassy i sypialnie zasłużyły na Naywyższą pochwałę, równie jako rysunki i kalligraficzne pisma uczniów. W szpitalu Cesarz Jego Mość okazał oycowską troskliwość znaydującemu się tam uczniowi. Idąc napowrót korytarzem, Cesarzowi Jego Mości podobało się powtórnie zatrzymać się przy wychowańcach i ich pochwalić. W sali zebrania, która łączy się tym korytarzem z główną budową, Dyrektor miał szczęście przedstawiać wszystkich Urzędników Liceum. Po przełożeniu jego o ich gorliwości, Nayjaśnieyszy Pan udarował ich łaskawém oświadczeniem; potém Cesarz Jego Mość raczył zwrócić uwagę na rozłożony w tey sali Gabinet Historyi Naturalney.

Obeyrzenie Liceum ukończyło się na sali jadalney, znaydującey się przeciwko sali zebrania. Przez cały czas oglądania, Cesarz Jego Mość zwracał szczególną uwagę na architekturę budowy. Powracając przez główny dziedziniec, raczył na nim zatrzymywać się i oglądać uczniów przychodzących, dla słuchania Mszy Swiętey w kaplicy Licealney zebranych. Tu także Nayjaśnieyszy Pan raczył oświadczyć Dyrektorowi Naywyższą wdzięczność za urządzenie i porządek, w Liceum znalezione. (*D. M. N. O.*)

Odessa, 22-go Października.

W Gazecie Odesskiey czytamy następującą odezwę Pana Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Hrabiego M. S. *Woroncowa*, do mieszkańców Odessy.

Mieszkańcy Miasta Odessy!

Niespodziewane przypadki morowego powietrza w praktyczney części kwarantanny, a potém w koszarach kwarantannowego batalionu, sprowadziły mię tu z Krymu i wskazały konieczność przedsięwzięcia dzielnych środków do zniszczenia złego w samym jego początku. Dla bezpieczeństwa zaś Państwa, niezwłocznie zaciągnięty został kordon na około miasta w okresie portu wolnego.

Ustanowiłem Kommissyą dla wyśledzenia i rozpoznania: jakim sposobem choroba wyszła z granic, tyle razy bez niebezpieczeństwa ją obeymujących. Kommissya ta złożona jest z osób doświadczonych, bezstronnych i powszechne posiadających zaufanie. Poleciłem dzisia znakomitszym miasta mieszkańcom i negocyantom wybrać zpośród siebie osoby zaufania godne, dla zasiadania w Kommissyi, ażeby każdy z was mógł bydź zapewnionym, że wszystkim jey czynnościom będzie

ніе узнать истину. Отъ этого зависитъ безопасность наша на будущее время.

Жители Одессы! излишнимъ почти считаю напомнить вамъ, что усилія и готовность каждаго изъ васъ нужны для скорѣйшаго искорененія постигшаго насъ зла. Восемь лѣтъ тому назадъ мы встрѣтили вмѣстѣ такое же бѣдствіе, но въ гораздо сильнѣйшей степени.

Въ самомъ городѣ до сихъ поръ былъ одинъ только случай. Можно надѣяться на милость Божію, что много таковыхъ не будетъ; а если бы они умножились, то надобно будетъ прибѣгнуть къ единственному и спасительному средству, учрежденію общаго карантина. Будьте готовы, какъ въ 1829 году, исполнять всѣ распоряженія начальства, основанныя на опытѣ вамъ хорошо извѣстномъ. Явите ту-же добрую волю и тоже повиновеніе, которыми Одесса отличалась во всѣхъ подобныхъ случаяхъ и о которыхъ я неоднократно, и еще весьма недавно торжественно представлялъ Всемилостивѣйшему нашему Государю. Сомнительное наше положеніе скоро получитъ тогда конецъ. Между тѣмъ, какъ въ 1829 году, всѣ возможныя мѣры будутъ приняты и уже принимаются для безостановочнаго хода торговли, сколько общая безопасность то позволитъ можетъ; а для полученія изъ-за города жизненныхъ припасовъ уже готовы на двухъ заставахъ: Тираспольской и Херсонской, по примѣру прежнихъ, передаточные базары.

Остаюсь въ полной увѣренности, что каждый изъ васъ, и по долгу, и для собственнаго блага, будетъ во всемъ помогать начальству. Всякій день, въ 11 часовъ утра, я буду присутствовать у биржи, для совѣщаній и распоряженій съ гражданами, коммиссарами частей, съ градскими властями и съ медиками. Отъ каждаго изъ васъ, безъ исключенія, готовъ тогда-же принимать свѣдѣнія и просьбы о своихъ нуждахъ, и я надѣюсь, что 14-ти-лѣтній опытъ удостовѣрилъ васъ, что все возможное я всегда готовъ и буду дѣлать для всѣхъ и каждаго.

Новороссійскій и Бессарабскій Генер.-Губернаторъ Генералъ-Адъютантъ Графъ *Воронцовъ*.

Одесса.
26-го Октября, 1837.

5-го Ноября.

2-го и 3-го Ноября, въ городѣ, на Молдаванкѣ и въ карантинѣ не было никакихъ новыхъ случаевъ.

Со времени появленія заразы, до сихъ поръ умерло зачумленныхъ 24, осталось больныхъ 5.

4-го Ноября, въ четвертокъ, въ городѣ и въ карантинѣ не было ничего новаго.

На Молдаванкѣ, на бывшемъ хуторѣ Графа Разумовскаго, оказался больной съ сомнительными знаками заразы. По разысканію, найдено, что онъ былъ въ сообщеніи съ карантиннымъ баталіономъ. Хуторъ немедленно оцѣпленъ и приняты надлежащія мѣры осторожности относительно самаго хутора и всѣхъ тѣхъ, которые съ нимъ сообщались.

5-го Ноября, въ Пятницу, въ городѣ и въ карантинѣ все было благополучно. Но при общемъ осмотрѣ Молдаванки, въ одномъ домѣ оказались: одинъ умершій старикъ, съ сомнительными знаками, одна женщина съ вѣрными знаками чумы, и одно дитя, съ сомнительными. Всѣ возможныя мѣры осторожности взяты по этому случаю. — Кромѣ этого, во всемъ предмѣстіи Молдаванкѣ не оказалось никакихъ сомнительныхъ случаевъ. Чрезъ два или три дня возобновится общій осмотръ всего предмѣстія, а между тѣмъ, начальствомъ принимаются мѣры для прекращенія сообщенія между городомъ и Молдаванкою. (*Од. В.*)

przewodniczył niezmienny zamiar wykrycia prawdy. Od tego zależy nasze bezpieczeństwo na czas przyszły.

Mieszkańcy Odessy! poczytuję za rzecz prawie zbyteczną przypomnieć wam, że usiłowania i gotowość każdego z was, potrzebne są dla prędszego wykorzenienia złego, które nas dotknęło. Przed ośmią laty byliśmy dotknięci razem takiémże nieszczęściem, ale w większym daleko stopniu.

W samém mieście jeden tylko zdarzył się dotąd przypadek. Można mieć nadzieję w miłosierdziu Boskiém, że wiele takich nie będzie; a jeśliby się pomnożyły, wówczas trzeba będzie uciec się do jedynego i zbawiennego środka, urządzenia powszechney kwarantanny. Bądźcie gotowi, jak w roku 1829, wypełniać wszystkie rozporządzenia Zwierzchności; oparte na doświadczeniu, dobrze wam wiadomém. Okażcie też dobrą wolę i też uległość, któremi się Odessa odznaczała we wszystkich podobnych zdarzeniach, i o których nieiednokrotnie, i jeszcze bardzo nie dawno uroczyście przedstawiałem Naymiłościwszemu naszemu Monarsze. Stan nasz niepewny prędko wówczas wezmie koniec. Tymczasem, jak w roku 1829, wszystkie środki, w naszey będące mocy, będą przedsięwzięte i już się przedsiębiorą do nieustannego ruchu handlu, o ile to publiczna spokoyność pozwolić może, a dla otrzymania z okolic miasta zapasów żywności, gotowe już są na dwóch rogatkach: Tiraspolskiey i Chersońskiey, przykładem dawnieyszym, śpichrze składowe.

W zupełném zostaję przekonaniu, że każdy z was, i z obowiązku, i dla dobra własnego, będzie we wszystkiém pomagał Zwierzchności. Codzień, o jedenastey zrana, będę obecnym na giełdzie, dla narad i rozporządzeń z mieszkańcami miasta, kommissarzami części, z mieskiemi władzami i z medykami. Od każdego z was bez wyjątku, gotów jestem w tymże czasie przyymować wiadomości i prośby o swoich potrzebach, i mam nadzieję, iż 14-toletnie doświadczenie przekonało was, że wszystko, co można, zawsze gotów jestem i będę czynił dla wszystkich i każdego.

Noworossyyski i Bessarabski Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Hrabia *Woroncow*.

Odessa.
26-go Października 1837 r.

5-go Listopada.

Dnia 2-go i 3-go Listopada, w mieście, na Mołdawiance i w Kwarantannie nie wydarzyło się żadnych nowych przypadków moru.

Od czasu ukazania się morowego powietrza, umarło dotychczas powietrzem zarażonych 24, pozostało chor. 5.

4-go Listopada, we czwartek, w mieście i w kwarantannie nie było nic nowego.

Na Mołdawiance, w byłym folwarku Hr. Razumowskiego, okazał się chory z podeyrzanemi znakami morowego powietrza. Po wyśledzeniu dowiedziano się, że chory ten miał związek z batalionem kwarantannowym. Folwark został natychmiast kordonem ociągnięty i przedsięwzięto należyte środki ostróżności względem samego folwarku i wszystkich tych, którzy z nim związek mieli.

5-go Listopada, w piątek, w mieście i w kwarantannie wszystko było dobrze. Ale przy ogólném obeyrzeniu Mołdawianki, w domu jednym okazali się: jeden umarły starzec ze znakami podeyrzanemi, jedna kobiéta z pewnemi znakami dżumy, i jedno dziécię z wątpliwemi znakami. Wszystkie podług możności środki ostróżności zostały z tego powodu przedsięwzięte. Nadto, na całém przedmieściu Mołdawiance nie wydarzyło się żadnych przypadków wątpliwych. Po upływie dwóch albo trzech dni odnowi się ogólne obeyrzenie całego przedmieścia, a tymczasem Zwierzchność przedsiębierze środki dla przerwania kommunikacyi między miastem a Mołdawianką. (*G. O.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 26-го Ноября.

Король призналъ нужнымъ отнять власть у Кельнскаго Архіепископа, Клеменса Августа Барона *Дросте фонъ Вишеринга*. Немедленно по вступленіи въ должность, Архіепископъ присвоенную сему достоинству власть началъ употреблять несогласно съ Государственными постановленіями. Король никогда не ожидалъ такого поступка, особенно потому, что свое покровительство оказалъ церкви Католическихъ Надрейнскихъ провинцій и по приказанію Его В-ва, начальство смотрѣло за сохраненіемъ тѣсной связи церкви съ Папскою столицею, а народъ и духовенство Католическое, пріобрѣтали все болѣе образованія въ заведеніяхъ учрежденныхъ для сей цѣли. Между тѣмъ Архіепископъ, вмѣсто того, чтобы оправдать довѣріе, пренебрегъ Государств. законы и Королевскую власть и такимъ образомъ подалъ поводъ къ безпорядкамъ. Напрасно всячески старались, приличнымъ образомъ возвратить его къ исполненію обязанностей его званія; всѣ предостереженія

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, dnia 26 Listopada.

Król uznał za rzecz potrzebną, odjąć władzę Arcybiskupowi Kolońskiemu, Klemensowi Augustowi Baronowi *Droste von Vischering*. Zaraz po objęciu godności swojey, Arcybiskup władzę do jego przywiązaną, wykonywać zaczął w sposób niezgadzający się z zasadami Monarchii. Król nie spodziewał się nigdy takiego postępowania, zwłaszcza, że szczególnieyszą opiekę rozciągał na Kościoł katolickich prowincyy nadreńskich, a z polecenia Królewskiego urzędnicy czuwali nad zachowaniem ścisłych związków Kościoła ze Stolicą Apostolską, lud zaś i duchowieństwo katolickie, nabierało coraz więcey ukształcenia w zakładach tym celem ustanowionych. Arcybiskup tymczasem, zamiast odpowiedzieć zaufaniu, nie uważał na prawa krajowe, ni władzę Królewską, i tym sposobem był powodem zamieszania. Nadaremne były wszelkie usiłowania, ażeby zwrócić go w sposób zgodny do pełnienia obowiązków jego powołania; wszystkie przestrogi, dawane w tym przedmiocie, były bez skutku, oświadczył bowiem

дѣлаемыя по сему предмету были безуспѣшны, ибо онъ прямо объявилъ, что держится тѣхъ основаній которыя защищалъ до сихъ поръ, и даже неопасается привести умы въ движеніе. Въ такомъ положеніи дѣлъ, Король не хотѣлъ поступать по строгости законовъ, принимая въ уваженіе дружественныя отношенія съ Папскою столицею; однако для сохраненія правъ престола, чтобы недопустить безпорядковъ въ исполненіи правительственныхъ распоряженій а особенно для сохраненія мира и согласія между подданными своего Государства, Королю оставалось только единственное средство, чтобы по крайней мѣрѣ сего Прелата удалить отъ ввѣренной ему должности.— На сей конецъ Его Велич. предписалъ главному Президенту Надрейнскихъ провинцій, чтобы при сохраненіи къ Епископу должнаго почтенія, въ присутствіи знатныхъ особъ произвелъ съ нимъ совѣщаніе, и спросилъ: остается ли онъ при своихъ мысляхъ, и если онъ не отказывается отъ своего намѣренія, увѣдомить его, что въ такомъ случаѣ по Королевскому повелѣнію онъ отрѣшается отъ должности и не будетъ жить въ округѣ Кельнскаго Архіепископства. Впрочемъ ему предоставляется на волю, жить за предѣлами Кельнской Епархіи, на своей родинѣ, т. е. въ Вестфальской провинціи, отправиться въ Римъ или оставаться въ связи съ Папскою столицею, и то до тѣхъ поръ, пока вѣренъ будетъ своимъ обѣтамъ и не будетъ мѣшаться въ управленіе Епархіи. Еслибъ онъ тѣмъ недовольствовался, ему для жительства будетъ предоставленъ городъ Минденъ, до дальнѣйшаго рѣшенія. Главный Президентъ 20 ч. с. м. исполнилъ данное ему приказаніе, и какъ Епископъ не перемѣнилъ своего намѣренія, то въ тотъ же день вечеромъ долженъ былъ отправиться въ Минденъ, гдѣ начальство получило предписаніе, оказывать ему почести надлежащія Архіепископскому сану, не притѣсняя личной его свободы а только не дозволить ему исполнять прежней должности. 21 Ноября, Митрополитскій капитулъ, принялъ управленіе Архіепископствомъ. (*G. C.*)

— Въ западныхъ предѣлахъ Монархіи кажется картофель родился обильнѣе, нежели въ восточныхъ, такъ что бѣдные классы жителей, именно въ Тріерскомъ округѣ, на зиму обезопашены отъ недостатка. Тѣмъ не менѣе жаль, что въ этомъ году виноградъ родился худо. Ближайшее слѣдствіе сего есть то, что цѣна на вино съ прежнихъ годовъ нѣсколько возвысилась. Въ Неймогенѣ недавно 10 фудровъ (около 60 омовъ) (омъ 2 вѣдра) лучшей доброты половину 1833 и половину 1835 продавали по 50 Рейхсталеровъ, тогда какъ прежде за такое количество, платили едва половину. (*A. P. S. Z.*)

Австрія.

Вѣна, 17-го Ноября.

Говорятъ здѣсь о учрежденіи омнибусовъ для облегченія сообщенія между городомъ и предмѣстіями.— Многія семейства изъ города будутъ въ состояніи перейти для жительства въ предмѣстія, что будетъ очень полезно въ отношеніи здоровья, ибо въ Вѣнѣ до сихъ поръ средина города можно сказать была преисполнена народомъ. (*G. C.*)

Франція.

Парижъ, 21-го Ноября.

Вчера вечеромъ давалъ Король Виртембергскому Послу частную аудіенцію и принималъ потомъ Папскаго Нунція, Герцога *Валансе* и Герцога *Бофремона*.

— Королевскимъ приказомъ отъ 17-го ч. с. м. уволены на покой Вице-Адмиралъ *Вилломецъ*, Контръ-Адмиралы *Мейнаръ де ла Фаржъ* и Баронъ *Анго Де Ретуръ*, также Капитанъ корабля перваго ранга *Флеріо*, съ правомъ ходатайствовать о полученіи пенсіона. Другимъ Королевскимъ приказомъ того же дня наименованъ Контръ-Адмиралъ *Ретуръ* Великимъ Офицеромъ Почетнаго Легіона, въ награду за услуги оказанныя имъ, когда занималъ онъ мѣсто Губернатора острова Гваделупы.

— *Revue française* содержитъ статью Г. *Гизо* подъ заглав.: *О Демократіи въ новѣйшихъ обществахъ*, о которой *Journal des Débats* утверждаетъ, что Г. *Гизо* ничего лучше этого никогда не писалъ.

— Маршалъ *Монсей*, Губернаторъ дома Инвалидовъ приказалъ двумъ Штабъ-Офицерамъ отправиться на границу Сенскаго департамента на встрѣчу бреннымъ останкамъ Генерала *Дамремона*.— Изготовленіе статуи Генерала *Дамремона*, которая будетъ поставлена въ Версальскомъ музеѣ, поручено ваятелю *Прадіе*.

— Гробъ, въ которомъ покоятся смертные останки Герцогини *Сенъ-Ле*, 19-го ч. привезенъ въ Рюель и поставленъ въ тамошней церкви подлѣ гроба Императрицы *Жозефины*.

— Въ *Journal de Paris* сказано: Недавно мы увѣ-

wprost, iż obstaje przy tych zasadach, których dotąd bronił, i nie lęka się nawet umysłów do rozruchu pobudzić. W takiém położeniu rzeczy, Król nie chciał, przez wzgląd na przyjaźne stosunki ze Stolicą Apostolską, postąpić sobie podług surowości praw; jednak, dla zabezpieczenia praw tronu, dla niedopuszczenia nieporządku w wykonywaniu poleceń rządowych, a nadewszystko dla utrzymania pokoju i zgody pomiędzy poddanemi państwa swego, pozostał Królowi tylko ten jedyny środek, ażeby przynaymniey zawiesić pomienionego Prałata w wykonywaniu władzy mu powierzoney.— W tym celu polecił Król Głównemu Prezydentowi Nadreńskich prowincyy, ażeby przy zachowaniu należnego dla Arcybiskupa uszanowania, w obecności znakomitych osób, odbył z nim konferencyą i zapytał: czy obstaje przy swojém oświadczeniu, a jeżeliby zamiaru swego nie odstąpił, aby go zawiadomił, iż w takim razie z rozkazu Królewskiego, władzy swey Arcybiskupiey wykonywać zaprzestanie i w obrębie Arcybiskupstwa Kolońskiego mieszkać nie będzie. Wolno mu jednak za granicami dyecezyi Kolońskiey, w swey rodzinney ziemi, to jest: w prowincyi Westfalskiey obrać sobie zamieszkanie, udać się do Rzymu, lub utrzymywać związki ze Stolicą Apostolską, a to o tyle, o ile zadosyć uczyni przyrzeczeniu swojemu i mieszać się nie będzie do rządów dyecezyi. Gdyby na tém nie przestał, wskazane mu będzie miasto Minden na mieszkanie aż do przyszłego przeznaczenia. Główny Prezydent dopełnił d. 20 b. m. dany sobie rozkaz, ale gdy Arcybiskup stale obstawał przy swojém oświadczeniu, wieczorem tegoż samego dnia musiał wyjechać do Minden, gdzie władze otrzymały polecenie, aby okazywały mu dla dostojeństwa Arcybiskupa należne poważenie, osobistey wolności jego nie ścieśniały i tylko wykonywanie dawney władzy niepodobném mu czyniły. W dniu 21 Listop. Kapituła Metropolitalna objęła zarząd Arcybiskupstwa. (*G. C.*)

— W częściach zachodnich Królestwa, urodzay kartofli zdaje się był pomyślnieyszy, jak we wschodnich tak, że uboższe klassy mieszkańców, mianowicie w okręgu Trewirskim, zabezpieczeni są od niedostatku na zimę; niemniey pozostaje ubolewać, że tegoroczny zbiór wina całkiem jest niepomyślny. Nayblizszym tego skutkiem jest, że cena win z lat dawnieyszych już się nieco podniosła. W Neumagen nie dawno 10 fudrow (czyli blizko 60 ohmow) (ohm 2 wiadra) naylepszego gatunku, połowa z 1833, a połowa z 1835, przedawano fudr po 50 talarow, w innym zaś czasie za tęż miarę płaciło się zaledwo połowę. (*A.P.S.Z.*)

Austrya.

Wiedeń, 17-go Listopada.

Mówią tu o zaprowadzeniu omnibusów dla ułatwienia kommunikacyi pomiędzy miastem a przedmieściami.— Wiele familiy z miasta przenieść się będzie mogło na przedmieścia, na czém wiele zyska Wiedeń pod względem zdrowia, bo dotąd środek miasta był, że tak powiedzieć przeludniony.

Francya.

Paryż, dnia 21 Listopada.

Wczora wieczorem Król udzielił Posłowi Wirtemberskiemu audyencyą prywatną i przyjął potém Nuncyusza Papiezkiego, Xięcia *Valençay* i Xięcia *Beaufremont*.

— Przez rozkaz Królewski pod d. 17 t. m. uwalniają się ze służby czynney Wice-Admirał *Villaumez*, Kontr-Admirałowie *Meynard de la Farge* i Baron *Angot Des Retours*, również Kapitan okrętowy pierwszey klassy *Fleuriau*, z zostawieniem im dochodzenia swych praw do pensyi. Drugi rozkaz Królewski tegoż dnia zawiera o mianowaniu Kontr-Admirała *Des Retours* na wielkiego urzędnika orderu Legii honorowey, jako nagrodę za wysługi, które okazał będąc Gubernatorem wyspy Guadelupy.

— *Revue Française* zawiera artykuł P. *Guizot*, pod tytułem: „O demokracyi w nowszych towarzystwach„ o którym *Dziennik Rozpraw* utrzymuje, że P. *Guizot* nigdy nic lepszego nie napisał.

— Marszałek *Moncey* Gubernator domu Inwalidów, wydał rozkaz dwóm Sztabs-Oficerom, udania się na granice Departamentu Sekwany, dla przyjęcia zwłok Jenerała *Damrémont*.— Wykonanie posągu Jenerała *Damrémont*, który ma bydź postawiony w Wersalskiém Muzeum, polecone zostało rzeźbiarzowi *Pradier*.

— Truna ze zwłokami Xiężney *St. Leu* d. 19 przyprowadzona do Ruel i postawiona została w tamecznym kościele obok truny Cesarzowey Jozefiny.

— W *Journal de Paris* czytamy: „Donieśliśmy nie-

домляли, что въ различныхъ Сардинскихъ гаваняхъ тайно нагружены корабли, которые назначены къ Испанскимъ берегамъ для доставленія подкрѣпленія *Донъ-Карлосу*. Теперь читаемъ въ одномъ письмѣ изъ Милана, что эти корабли дѣйствительно отплыли въ Испанію. Люди, которымъ порученъ въ Италіи наборъ рекрутъ, оказываютъ чрезвычайную дѣятельность, и изъ Англіи получаются значительные векселя."

22-го Ноября.

Король принималъ вчера Г-на *Дюпеня*, а вечеромъ въ сопровожденіи Королевской Фамиліи и многихъ приглашенныхъ особъ при свѣтѣ факеловъ, осматривалъ галерею живописей въ Луврѣ.— Г. *Тьеръ* вчера вечеромъ опять прибылъ въ Парижъ.

— Въ *Messager* содержится: „Возвращеніе Маршала *Вале* во Францію и отказъ его отъ должности Генералъ-Губернатора въ нашихъ Африканскихъ владѣніяхъ, живо возбудилъ честолюбіе, и число соискателей очень значительно. Одинъ здѣшній журналъ извѣщаетъ сегодня, что выборъ палъ на Генералъ-Лейтенанта *Кюбьера*, и притомъ Генерала *Дюрошере* именуетъ Начальникомъ его Генеральнаго Штаба. Полагаютъ, что по сему отношенію ничего не постановлено, и что Министерство колеблется еще между разными соискателями. Говорятъ о Генералѣ *Бюжо* и о Генералъ-Лейтенантѣ *Гилемино*. Другіе опять возобновили планъ Маршала *Сульта*, состоявшій въ томъ, чтобы Алжиръ сдѣлать Вице Королевствомъ и тѣмъ предоставить Герцогу *Немурскому* блистательное мѣсто. Но, говорятъ, все это догадки; рѣшительно до сихъ поръ ничего неопредѣлено.

— Отъ Генерала *Алларда* получены здѣсь извѣстія о Египтѣ, присланныя изъ Джелюма отъ 12-го Іюля. Онъ возвратился изъ своей экспедиціи въ Пешаверъ, гдѣ доставилъ помощь Шеикамъ, терпѣвшимъ нападеніе отъ Афгановъ. Предъ прибытіемъ его въ Пешаверъ, произошло кровопролитное сраженіе, въ которомъ Шеики, не смотря на незначительное ихъ число и потерю ихъ начальника, получили верхъ. Войско Афгановъ было многочисленно и они имѣли 24 орудія. Послѣ сраженія оба войска остались въ своихъ мѣстахъ на полѣ битвы; но какъ только появился Генералъ *Алларъ* съ своею кавалеріею, Авганы ушли въ горы. Кромѣ кавалеріи, Генералъ *Алларъ* имѣлъ еще за собою войско изъ 30,000 ч.; но погода не была столь благопріятна, чтобы предпринять завоеваніе Кабуля. Въ балаганѣ Генерала *Аларди*, термометръ показывалъ 36 градус. теплоты. Войско возвратилось потомъ въ Лагору.

23-го Ноября.

Journal du Commerce увѣдомляетъ: „Мы уполномочены опровергнуть сообщенное многими журналами извѣстіе, по коимъ Принцъ Людвикъ *Бонапарте* будто отправился, то въ Америку, то въ Бернъ, чтобы тамъ принять подданство. Принцъ живетъ очень уединенно въ замкѣ, гдѣ мать его умерла, и говорятъ, въ свободное время зимы, займется политическимъ сочиненіемъ.

— Въ Парижѣ распространялся слухъ, что Іеронимъ *Бонапарте*, младшій братъ Императора *Наполеона* скончался въ Медіоланѣ.

— Министерскій вечерній журналъ публикуетъ слѣдующія телегр. депеши: „*Нарбонна 21 Ноября.* 20-го ч. *Урбистондо* соединился съ *Тристани* близъ Пюсерды, и тотчасъ началась блокировка крѣпости. Карлисты сожгли два дома при самой Пюсердѣ послѣ незначительной перепалки."— „*Байонна 21 Ноября. Эспартеро* пишетъ ко мнѣ отъ 18-го ч., препровождая официяльный протоколъ, произходившагося 14-го ч. въ Пампелонѣ военнаго суда, который приговорилъ къ смерти Леона *Ириарте*, Полковника *Тирадусъ*, Коменданта и 7 сержантовъ; послѣдніе уже казнены. Офицеры присуждены къ двумѣсячному аресту а вся прочая команда отправлена въ Цеуту. При семъ спокойствіе не было нарушено. Войска начали вчера свое движеніе и сегодня ожидаютъ ихъ въ Валкарлосъ."

— Правительство объявляетъ сегодня слѣдующую депешу изъ Перпиньяна отъ 20-го ч.: „*Ораа* 15-го ч. былъ въ Валенціи, войско его стояло въ Мурвіедро. Отъ *Кабреры* нѣтъ никакихъ извѣстій. Когда аріергардъ *Талбанды* разбитъ при Алманцѣ, вся колонна отступила къ Утіелю. 18-го ч. окончилось преобразованіе Барселлонской національной гвардіи. Баронъ *Мееръ* распорядился на счетъ набора всѣхъ холостыхъ мущинъ отъ 17 до 40 лѣтъ въ Каталоніи и составленія корпуса изъ 2,000 охотниковъ въ Барселлонѣ. 19-го ч. *Тристани* стоявшій съ 3,000 Карлистовъ въ Аиха близъ Пюсерды, приготовлялся напасть на этотъ городъ. 10-го ч. Генералъ *Паларея*, объявилъ Малагу, въ слѣдствіе происшедшихъ тамъ безпорядковъ, на военномъ положеніи; Губер-

dawno, że w różnych portach Sardynii, tajemnie uzbrajane były okręty, przeznaczone ku brzegom Hiszpańskim, dla dania wsparcia *Don Carlosowi*. Czytamy teraz w liście z Medyolanu, że wypłynienie tych, przeznaczonych do Hiszpanii okrętów, rzeczywiście nastąpiło. Osoby, którym jest poruczony we Włoszech zaciąg woyska dla *Don Carlosa*, okazują teraz wielką czynność, a z Anglii przychodzą znaczne wexle.

Dnia 22.

Król przyymował wczora P. *Dupin*, a wieczorem w towarzystwie rodziny Królewskiey i wielu zaproszonych osób, przy świetle pochodni oglądał galeryą obrazów w Louwrze.— P. *Thiers* wczora wieczorem znowu do Paryża przybył.

— W *Messager* czytamy: „Powrót Marszałka *Valée* do Francyi i wymówienie się jego od przyjęcia obowiązku Gubernatora Jeneralnego naszych posiadłości Afrykańskich, żywo wzbudziły chęć honoru, i liczba ubiegających się jest bardzo wielka. Jeden z tuteyszych dzienników udziela dzisia wiadomość, że wybor Rządu padł na Jenerał-Porucznika *Cubières*, przytém Jenerała *Durocheret* wymienia, jako Szefa jego Sztabu Jeneralnego. Rozumiemy, że w tym względzie nic jeszcze nie postanowiono, i że Ministeryum chwieje się jeszcze między rozmaitemi spółubiegającemi się. Jest mowa o Jenerale *Bugeaud* i o Jenerał-Poruczniku *Guilleminot*. Inne osoby, znowu ożywiły plan Marszałka *Soult*, który w tém się zawierał, ażeby Algier obrócić w Wice-Królewstwo i takim sposobem Xięciu *Némours* świetne zabezpieczyć mieysce. Lecz mówią, że to są tylko same domysły; zdaje się, że dotąd nic pewnego nie postanowiono."

— Od Jenerała *Allard* otrzymano wiadomości o Egipcie, datowane z Dżelum pod d. 12 Lipca. Powrócił on z wyprawy swojey do Peschawer, gdzie okazał pomoc Szeikom, którzy napadnieni byli od Afganów. Przed przybyciem jego do Peszawer, zaszła krwawa bitwa, w którey Szeikowie, pomimo małey ich liczby i straty dowódcy, otrzymali przewagę. Woysko Afganów było liczne i mieli 24 działa. Po bitwie oba woyska pozostały w swych stanowiskach na placu walki; lecz gdy się Jenerał *Allard* ukazał na czele swojey jazdy, uciekli Afganowie w swe góry. Oprócz kawaleryi za Jenerałem *Allard* postępowało jeszcze woysko ze 30,000 ludzi; lecz pora roku niesprzyjała, ażeby przedsięwziąć podbicie Kabul. W namiocie Jenerała *Allard*, termometr pokazywał 36 stopni ciepła. Woysko powróciło potém do Lahory.

Dnia 23-go.

Journal du Commerce udziela: „Upoważnieni jesteśmy naywyraźniey zaprzeczyć, rozszerzonym przez rozmaite dzienniki wiadomościom, podług których Xiąże Ludwik *Buonaparte*, miał wyjechać już do Ameryki, już do Berny, ażeby tam przyjąć obywatelstwo. Xiąże bardzo samotnie żyje w zamku, gdzie umarła matka jego, i mówią, że wolny czas zimowy, obróci na napisanie pewnego dzieła politycznego."

— W Paryżu rozbiegła się pogłoska, że Hieronim *Buonaparte*, naymłodszy brat Cesarza Napoleona, umarł w Medyolanie.

— Wieczorna gazeta rządowa, ogłosiła następującą depeszę telegraficzną: „*Narbonna dnia 21 Listopada.* Dnia 20 połączył się *Urbistrondo* z *Tristanim* pod Puicerda, które to mieysce zostało zaraz obleżone. Karoliści, po małoznaczącém strzelaniu z ręczney broni, zapalili dwa domy tuż pod Puicerdą."— „*Bajonna, 21 Listopada. Espartero* pisał do mnie pod d. 18 przysyłając urzędowe protokóły sądu wojennego na dniu 14 w Pampelonie odbytego, który skazał na śmieć Leona *Iriarte*, Półkownika *Tiradous*, dowódcę i siedmiu sierżantów; tych ostatnich stracono zaraz. Oficerowie są skazani na dwómiesięczne więzienie i odesłani wraz z innemi ludźmi do Ceuty. Spokoyność nie została przytém bynaymniey naruszona. Woysko rozpoczęło wczora poruszenia swoje i jest dzisia spodziewane w Valcarlos."

— Rząd ogłosił dziś następującą depeszę telegraficzną z Perpignan pod d. 20. „*Oraa* był d. 15 w Walencyi, jego woysko znaydowało się w Murviedro. O *Kabrerze* nie miano żadney wiadomości. Po porażeniu tylney straży Brygadyera *Talbanda* pod Almanza, cofnęła się cała kolumna na Utiel. Dnia 18 ukończono reorganizacyą gwardyi narodowey w Barcellonie. Baron *de Meer* nakazał pobor wszystkich bezżennych mężczyzn w Katalonii w wieku od lat 17 do 40, jak niemniey utworzenie w Barcelonie korpusu ochotników, 2,000 ludzi wynoszącego. Dnia 19 Brygadyer *Tristani*, stojący we 3,000 Karolistów w Aija, tuż pod Puicerdą, gotował się do uderzenia na to miasto. Dnia 10 ogłosił Jenerał *Palarea* miasto Malagę za będące w stanie oblężenia, a to z powodu zaszłych tam zaburzeń; Gu-

наторъ, Интендантъ и 7 демонкратовъ, отправлены въ Карѳагену, гдѣ будутъ казнены."

24-го Ноября.

Король занимался вчера съ Министромъ Юстиціи и морскихъ дѣлъ, и потомъ принималъ Прусскаго и Испанскаго Посланниковъ, Графа *Торено* и Префекта Сенскаго департамента.

— *Алжирскій Монитеръ* сообщаетъ: „Герцогъ *Немурскій* и Принцъ *Жоанвильскій*, 11-го ч. въ 6 час. утра прибыли въ Алжиръ. Многочисленныя артиллерійскія салюты съ укрѣпленій и кораблей стоявшихъ на рейдѣ, возвѣстили о прибытіи Ихъ Высоч. Гарнизонъ тотчасъ сталъ подъ ружье, и власти города собрались. Временный Генералъ-Губернаторъ Г. *Негріе* и Контръ-Адмиралъ *Дюфренъ*, отправились на корабль *Phare* принять приказанія Принцевъ и послѣдніе, въ $7\frac{1}{2}$ час. среди грома пушекъ и восклицаній народа, прибыли въ Алжиръ и остановились въ Губернаторскомъ домѣ. Въ два слѣдующіе дня, Принцы обозрѣвали всѣ замѣчательности и дѣлали смотръ войскамъ.

— Генералъ *Негріе* наименованъ главнымъ начальникомъ провинціи Константины и будетъ имѣть свое пребываніе въ городѣ Константинѣ.— Генер. *Флери* управлявшій осадными работами въ Константинѣ прибылъ въ Парижъ.

— Правительство дало повелѣніе, привести изъ Кагліари во Францію тѣло Генерала *Перрего*, гдѣ оно будетъ похоронено съ подобающею честію.— *Messager* опровергаетъ слухи о смерти Принца Іеронима *Бонапарте*.

25-го Ноября.

Король давалъ вчера аудіенцію Португальскому Посланнику, Виконту *Корреира* и принялъ отъ него письмо Португальской Королевы, въ которомъ извѣщаетъ о рожденіи Португальскаго Наслѣднаго Принца съ титуломъ Принца Алкантарскаго.

— Австрійскій Посланникъ Графъ *Аппони*, вчера вечеромъ со всею своею фамиліею, опять прибылъ въ Парижъ.

— Князя *Таллейрана* и Герцогиню *Дино* завтра сюда ожидаютъ. Здоровье Князя не было давно уже въ такомъ цвѣтущемъ состояніи, какъ теперь.

— Графиня *Дамремонъ* вчера вечеромъ прибыла въ Парижъ; тѣло ея супруга привезутъ въ будущій понедѣльникъ. (*A.P.S.Z.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 22-го Ноября.

Вчера по полудни Королева въ новомъ дворцѣ приняла адрессъ Верхняго Парламента, а сегодня отъ Нижняго Парламента, на который отвѣчала слѣдующимъ образомъ: „Благодарю васъ, за вашъ законный и вѣрноподданическій адрессъ. Усердно желаю, видѣть мой народъ въ счастіи и согласіи. Съ величайшимъ довѣріемъ полагаюсь на умѣренность и благоразуміе Нижняго Парламента, на рѣшимость его, сохранить достоинство Короны, и на его желаніе, споспѣшествовать благосостоянію всего народа."

— *Edinburgh Review* старается доказать, что вездѣ, гдѣ теперь въ Англіи введена принятая система о рабочихъ домахъ для бѣдныхъ, эти заведенія обращены теперь ни совершенно въ домы бѣдныхъ ни въ темницы.

—На Англійскіе фонды за нѣкоторое время нѣсколько нѣвыгодно подѣйствоваго извѣстіе, что Остъ-Индійская компанія намѣрена одну половину своихъ облигацій до 1,760,000 ф. ст. выключить изъ оборота и ростъ на другую половину понижать въ годъ отъ 4 до 3 процен.

— Англійскій офицеръ участвовавшій въ экспедиціи въ Константину сообщаетъ въ новѣйшемъ номерѣ *Times* описаніе оной, гдѣ онъ отдаетъ справедливость Французской храбрости но и представляетъ ужасное ожесточеніе, съ каковымъ Турки защищались, хотя они противъ ружей и штыковъ имѣли только свои ятаганы: „Никогда еще не видали людей, говоритъ Корреспондентъ, неустрашимѣе въ непріятельскомъ огнѣ, въ трудахъ и при потеряхъ терпѣливѣе, какъ Французскія войска. Съ нѣкотораго времени въ Англіи, Россіи и Германіи вошло въ моду унижать Французскую армію; но солдаты похожи на тѣхъ, которые совершали походы во время Императора.

(*A.P.S.Z.*)

Швеція и Норвегія.

Стокгольмъ, 14-го Ноября.

Россійскій Посланникъ Графъ *Потоцкій* съ супругою были третьяго дня на большомъ обѣдѣ, который Е. Вел. Король, давалъ въ честь имъ. (*A.P.S.Z*)

Германія.

Штутгардъ, 17-го Ноября.

По извѣстіямъ изъ Медіолана Князь *Монфортъ* тамъ находясь двѣнадцать уже дней по семейственнымъ обстоятельствамъ, сильно заболѣлъ воспаленіемъ

bernator, Intendent i 7 demokratów zostali odesłani do Kartagieny, gdzie będą sądzeni."

Dnia 24.

Król pracował wczora z Ministrem Sprawiedliwości i Marynarki i przyymował potém Posłów Pruskiego i Hiszpańskiego, Hrabiego *Torreno* i Prefekta Departamentu Sekwany.

— W *Monitorze Algierskim* czytamy: „Xiążęta *Némours* i *Joinville*, dnia 11 o godz. 6 rano przybyli do Algieru. Liczne salwy artylleryi z twierdzy i okrętów, stojących w przystani na kotwicy, ogłosiły przybycie Ich Kr. Wys. Załoga stanęła natychmiast pod bronią, i władze mieyscowe zgromadziły się. Tymczasowy Gubernator Jeneralny, P. *Negrier* i Kontr-Admirał *Dufrèsne* udali się na okręt *Phare*, dla wysłuchania rozkazow Xiążąt. O pół do 8, ci ostatni śrzód huku dział i okrzyku ludu przybyli do Algieru i stanęli w hotelu Gubernatora. Przez dwa dni następujące, Xiążęta oglądali wszystkie osobliwości i odbywali musztrę woysk.

— Jenerał *Negrier* mianowany został głównym dowódcą prowincyi Konstantyny i ma mieć rezydencyą swoją w mieście Konstantynie. — Jenerał *Fleury*, który kierował robotami oblężniczemi pod Konstantyną, przybył do Paryża.

— Rząd wydał rozkaz przywiezienia ciała Jenerała *Perregaux* z Cagliari do Francyi, gdzie ma bydź pogrzebiony z należnemi jego dostojeństwu honorami. — *Messager* zaprzecza o śmierci Xięcia Hieronima *Bonapartego*.

Dnia 25.

Król udzielił wczora Posłowi Portugalskiemu Vice-Hrabiemu *Perreira* audyencyą i przyjął od niego list Królowey Portugalskiey, w którym donosi o urodzeniu Xięcia Następcy Portugalskiego, pod tytułem Xięcia *Alcantara*.

— Poseł Austryacki Hrabia *Appony* wczora wieczorem z całą swą familią znowu przybył do Paryża.

— Xiąże *Talleyrand* i Xiężna *Dino* jutro są tu oczekiwani. Zdrowie Xięcia nie miało bydź tak dobre od dawnego czasu, jak teraz.

— Hrabina *Damrémont* wczora wieczorem przybyła do Paryża; ciało jey małżonka ma bydź przyprowadzone w przyszły poniedziałek. (*A.P.S.Z.*)

Brytania Wielka i Irlandya.

Londyn, dnia 22-go Listopada.

Wczora po południu w nowym pałacu Królowa przyjęła adress Izby Wyższey, a dzisia adress Izby Niższey, na który odpowiedziała następnie: „Dziękuję WPanom za ich szczery i z powinną wiernością adress. Naypożądańszém jest mojém życzeniem, widzieć móy narod szczęśliwym i w jedności. Z naywiększém zaufaniem polegam na umiarkowaniu i mądrości Izby Niższey, na jey postanowieniu, utrzymać godność Korony i na jey życzeniu, przyłożyć się do wzrostu pomyślności całego narodu."

— *Edinburgh Review* usiłuje dowieśdź, że wszędzie, gdzie teraz przyjęty w Anglii systemat domów pracy dla ubogich zaprowadzony został, zakłady te nie przekształciły się, ani w zupełne domy ubogich, ani w więzienia.

— Na Angielskie papiery szkodliwie nieco działała onegday wiadomość, że kompania Wschodnio-Indyyska ma zamiar jednę połowę swych obligacyy w summie na 1,760,000 fun. szter. wyjąć z obiegu, i przyrost drugiey połowy zmnieyszyć rocznie na 4 do 3 procentow.

— Jeden oficer Angielski, który należał do wyprawy Konstantyńskiey, w ostatnim N-rze *Times* udzielając jey opisanie, oddaje sprawiedliwość waleczności Francuzów, lecz przytém wystawia nie podobną do uwierzenia zawziętość, z którą bronili się Turcy, chociaż przeciwko broni ognistey i bagnetów mieli tylko swe jatagany. „Nie widziano jeszcze ludzi" mówi korrespondent, »ktorzyby byli śród nieprzyjacielskiego ognia nieustraszeńszemi, w trudach i troskach wytrzymalszemi, jak woyska Francuzkie. Od niejakiego czasu w Anglii, Rossyi i Niemczech, weszło we zwyczay, poniżać woysko Francuzkie; lecz żołnierze są całkiem równi tym, którzy odbywali wyprawy Cesarskie. (*A.P.S.Z.*)

Szwecya i Norwegia.

Sztokolm, 14-go Listopada.

Poseł Rossyyski Hrabia *Potocki* i jego małżonka, byli na wielkim obiedzie, który Król Jmć na cześć ich dawał zawczora. (*A.P.S.Z.*)

Niemcy.

Sztutgard, 17-go Listopada.

Podług wiadomości z Medyolanu, Xiąże *Montfort* (Hieronim Buonaparte), który dla interessów familiynych od dwóch tygodni tam się bawił, zachorował niebezpiecznie na zapalenie błony żebrowey. Obadway syno-

ребровой плевы. Оба сына Князя, отправились отсюда, и изъ Людвигсбурга въ Медіоланъ. (*A.P.S.Z.*)

Турція.

Константинополь, 30-го Октября.

(Смирн. Жур.) Съ нѣкотораго времени говорили о холодномъ обращеніи, между Портою и Французскимъ Правительствомъ, и многіе даже объявили въ скоромъ времени разрывъ, между обѣими Державами. Слухи эти, которые нѣсколько дней казались отчасти вѣроятными, на самомъ дѣлѣ совершенно неосновательны. Адмиралъ *Руссенъ* находится въ совершенномъ согласіи съ Султаномъ и нѣкоторыя изъявленія изъ его стороны, были слишкомъ достаточны, чтобы прежнее согласіе опять возстановить. Въ Парижѣ полагали, что Турецкое Правительство на флотѣ *Гамидъ-Паши* отправило войско и амуницію въ Тунисъ, для подкрѣпленія симъ Константинскаго Бея противу Французовъ. На семъ основаніи Адмиралу *Лаланду* дано приказаніе, блокировать Тунисскій портъ и наблюдать за всѣми движеніями Капитанъ-Паши. Впрочемъ такъ какъ Адмиралъ *Рюссенъ*, тотчасъ по прибытіи своемъ въ Константинополь узналъ, что Трипольская флотилія назначена въ Варварію, и неимѣетъ къ высадкѣ войскъ и даже достаточнаго корабельнаго экипажа, то тотчасъ донесъ о семъ своему Правительству. Объясненія, которыя онъ далъ о движеніяхъ флота Контръ-Адмирала *Галлоа*, кажется для Порты удовлетворительны, и такъ онъ безпрестанно находится въ добромъ согласіи.

— Въ эту минуту въ политикѣ здѣсь все спокойно. Утверждаютъ только по частнымъ письмамъ изъ Лондона, что Англійскій Кабинетъ и напредъ хочетъ держать неутралитетъ въ отношеніи дѣлъ востока.

1-го Ноября.

Назначенный Посланникомъ Высокой Порты при Вѣнскомъ Дворѣ *Рифатъ* Бей, получилъ достоинство Харидши-Мустешари (Государственнаго Совѣтника въ департаментѣ иностранныхъ дѣлъ.)

— Эрзерумскій Мушерикъ предоставленъ прежнему Скутатарскому и Албанскому, *Осману*-Пашѣ, Фериклыкъ Карамании прежнему Намѣстнику Варны *Нидшитъ*-Пашѣ и мѣсто Шеихъ-иль-Гарема, или Надзирателя священныхъ городовъ, прежнему Ферику Эльгаджъ-Али-Пашѣ съ званіемъ Визиря. Прежній Шеихъ-иль-Гаремъ и бывшій Великій Визирь, *Дервишъ*-Паша, скончался.

— Бывшій Мири-Алаи (Полковникъ) Бомбандировъ, *Кіамиль*-Бей, назначенъ Мириливою (Бунчужнымъ Пашею или Бригаднымъ Генераломъ) и въ тоже время получилъ приказаніе, отправиться Посломъ въ Берлинъ. Это тотъ самый Кіамиль-Бей, который за нѣсколько предъ симъ, посылаемъ былъ для рѣшенія пограничныхъ дѣлъ въ Боснію и Албанію, и потомъ назначаемъ былъ сопутствовать Сербскому Князю, во время его поѣздки въ столицу, какъ Мигмандаръ Порты.

— Состояніе здоровья въ столицѣ постоянно улучшается.

Смирна, 3-го Ноября.

Оттоманскій флотъ подъ командою Капитанъ-Паши, въ прошедшій вторникъ переплылъ Дарданеллы. Капитанъ-Паша сухимъ путемъ отправится въ Константинополь.

— Французская эскадра Контръ-Адмирала *Галлоа* простоявъ нѣкоторое время у перехода дороги Дарданелловъ, опять отплыла обратно сюда.

— Адмиралъ *Стопфордъ* 16 Октября прибылъ въ Мальту, гдѣ еще находится съ большею частію Англійскаго флота. (*A.P.S.Z.*)

Разныя извѣстія.

Механическая рука, изобрѣтенная въ Голландіи.

Механикъ *Фейтъ*, изъ Миддельбурга, изобрѣлъ механическія руки новаго устройства, которыя могутъ совершенно замѣнить потерю этихъ драгоцѣнныхъ членовъ. Онъ придѣлалъ ихъ двумъ несчастнымъ канонерамъ, которые при ихъ помощи начали дѣлать все то, что прежде дѣлали руками, и могли продолжать свою службу. Новыя механическія руки можно сгибать, можно ими махать, шевелить ихъ пальцами, брать ими самыя мелкія вещи, и даже писать. Король Нидерландскій наградилъ почтеннаго артиста, за его полезное изобрѣтеніе, орденомъ Льва.

— Въ Англіи нынѣ помѣшались на телеграфахъ. Читатели наши помнятъ электрическій телеграфъ, устройство котораго мы описывали недавно въ одномъ изъ нумеровъ нашей газеты. Нынѣ, какой-то Френсисъ Вишау предлагаетъ устроить гидравлическій телеграфъ, посредствомъ подземныхъ водопроводовъ. Малѣйшее давленіе на одномъ концѣ водяного столба, но увѣренію Г-на Вишау, будетъ замѣтно на противоположномъ концѣ. Подробное описаніе этого телеграфа что-то не совсѣмъ понятно. (*С. П.*)

wie Xięcia wyjechali już ztąd i z Ludwigsburgu do Medyolanu. (*A.P.S.Z.*)

Turcya.

Konstantynopol, d. 30 Października.

(Dzien. Smirn.) Od niejakiego czasu mówiono o pewney oziębłości, która zaszła między Portą a Poselstwem Francuzkiém, a wielu nawet rozgłosiło już zerwanie, które nastąpiło pomiędzy obudwóma Mocarstwami. Pogłoski te, które od dni kilku zdawały się nabierać niejakiey rzeczywistości, tymczasem są zupełnie bezzasadne. Admirał *Roussin* zostaje w naylepszey zgodzie z Sułtanem, a objaśnienia niektóre z jego strony, były więcey jak dostateczne, ażeby zagrożone na chwilę dobre porozumienie znowu przywrócić. W Paryżu rozumiano, że Rząd Turecki na flocie *Hamid-Baszy*, wysłał woyska i ammunicyą do Tunetu, ażeby tym wesprzeć Beja Konstantyny przeciwko Francuzów. Z tey przyczyny Admirał *Lalande* otrzymał rozkaz blokowania portu Tunetańskiego i pilnego postrzegania wszystkich poruszeń *Kapudana Baszy*. Gdy się jednak Admirał *Roussin* natychmiast po przybyciu swojém do Konstantynopola przekonał, że flotylla do Tripolu przeznaczona jest do Barbaryi, i że nie ma żadnych woysk do wylądowania, ani nawet dostateczney osady okrętowey, tedy natychmiast doniosł o tém Rządowi swojemu. Objaśnienia, które dał względem poruszeń flotty Kontr-Admirała *Gallois*, zdaje się były dla Porty zaspakajającemi, gdyż on zostaje z nią ciągle w naylepszém porozumieniu.

— W tey chwili jest tu wszystko spokoyne w polityce. Utrzymują tylko, podług listów prywatnych z Londynu, że Gabinet Angielski, względem spraw Wschodu, chce i nadal zachować ścisłą neutralność.

1-go Listopada.

Mianowany na Posła Wysokiey Porty przy dworze Wiedeńskim *Rifat Bey*, otrzymał godność Charidżie-Musteszary (Radźcy Stanu w departamencie spraw zewnętrznych).

— Muszerik Erzerumski udzielony został byłemu Muchassilowi Scutari i Albanii, *Osmanowi* Baszy, Feryklik Karamanii, dotychczasowemu namiestnikowi Warny *Nidżit* Baszy, a mieysce Szeich-ül-Harema, albo dozórcy miast świętych, byłemu Ferikowi Elhadż Ali Basza, z rangą Wezyra. Dotychczasowy Szeich-ül-Harem i dawnieyszy Wielki Wezyr *Derwisz* Basza umarł.

— Dotychczasowy Miri-Alai (Półkownik) bombardyerów, *Kiamil* Bey, mianowany został na Miriliwa (Baszę o jednym buńczuku, albo Jenerała Brygady) i razem otrzymał przeznaczenie udać się na Posła do Berlina. Jestto ten sam Kiamil Bey, który przed niejakim czasem dla urządzenia niektórych interessów granicznych, wysłany był do Bośnii i Albanii, a późniey jako Mihmandar przydany był Xięciu Serbii, podczas podróży jego do stolicy.

— Stan zdrowia stolicy polepsza się ciągle.

Smirna, 3-go Listopada.

Flotta Ottomańska, zostająca pod rozkazami *Kapudana-Baszy*, zeszłego wtorku przeszła Dardanelle. *Kapudan-Basza* lądem uda się do Konstantynopola.

— Francuzka eskadra Kontr-Admirała *Gallois*, zabawiwszy czas niejaki na przesmyku drogi Dardanelskiey, znowu wyszła pod żagle, chcąc tu powrócić.

— Admirał *Stopford* d. 16 Paźdz. przybył do Malty, gdzie się jeszcze znayduje z większą częścią flotty Angielskiey. (*A.P.S.Z.*)

Rozmaite Wiadomości.

Ręka mechaniczna, wynalcziona w Hollandyi.

Mechanik *Feyt* z Middelburga, wynalazł ręce mechaniczne nowego rodzaju, które zupełnie zastępować mogą stratę tych nieocenionych członków. Dorobił on je dwóm nieszczęśliwym kanonierom, którzy za pomocą ich, mogą robić to wszystko, do czego dawniey rąk używali i daley mogą odbywać służbę. Nowe ręce mechaniczne można schylać, machać niemi, ruszać ich palcami, brać naydrobnieysze rzeczy, a nawet pisać. Król Niderlandzki nagrodził artystę za pożyteczny jego wynalazek, orderem Lwa.

—W Anglii pomieszali się dopiero z telegrafami. Czytelnicy nasi pamiętają zapewna, o telegrafie elektrycznym, urządzenie którego opisywaliśmy nie dawno w jednym z numerów naszey gazety. Teraz niejakiś Franciszek Vischau projektuje urządzenie telegrafu hydraulicznego, za pomocą wodociągów podziemnych. Naymnieysze parcie na jednym końcu słupa wodnego, czuć się da, jak zapewnia P. Vischau, na końcu przeciwległym. Szczegółowe opisanie tego telegrafu, nie zupełnie daje się rozumieć. (*P. P.*)

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Ноября 30 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*